

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici Orzoni šte. 38 — Cena oglasom po dogovoru. Odprto vsak delavnik od 10. - 12. ure

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK

Poštini čekovni račun št. 11/5092

Leto III. Štev. 6

GORICA DNE 6. FEBRUARJA 1947.

Cena L. 5. —

Setev nasilja in groženj gre v klasje

Star pregovor pravi: *Kar kdo seje, to bo tudi žet.* Danes se pregovor uresničuje na našem ozemlju. Od l. 1945 dalje ni bilo ničesar tolikokrat slišati kot groženje: ko pridejo naši nazaj, ne bo dovolj dreves za obešanje, ne bo dovolj »štrikov«, še bomo klali, še bo tekla kri i. t. d.

Sadove terorja žanjejo danes. Saj je splošen preplah med ljudmi, ki imajo na sebi ta greh, da niso komunisti ali da niso dovolj zanesljivi komunisti. Priprave na beg, sekanje celó sadnih dreves, prodajanje živine, ponekod popivanje iz čupa, te reči so na dnevnem redu. Ludournik, ki ga je skoro nemogoče zajeti, drvi po krajih, ki bodo pripadli Jugoslaviji.

Onim, ki so se z »ljudsko voljo« igrali in mu svojo vsiljevali, jemlje ta pojav sapo. Po deželi hodijo in ljudstvu prigovarjajo, naj ostane, češ da se nikomur ne bo nič hudega zgodilo. Kdo bi jim verjel, ko so že nešteto krat pokazali, da niso iskreni. Kako je že napisal nemški Goethe?

Duhov, ki velel sem jim priti, — ne morem zdaj več se znebiti.

(Zauberlehrling)

Le sebi in edino sebi naj pripišemo, da se danes v pasu A vrši panika bega pred brati. — Naj ne iščejo Stifiligojev po Brdih in drugih drugod, ki bi jim radi to krivdo napravili z namenom, da bi sebe oprali pred domačo in svetovno javnostjo.

Pa kljub vsem grožnjam več ali manj odgovornih ali neodgovornih elementov svarimo naše ljudi pred preplahom in množičnim begom, ker nečemo, da bi naš narod črvel iz nesreče v nesrečo. Preveč iskreno ljubimo dom in rod.

Begunstvo je huča stvar, ki jo človek občuti šele tedaj, ko nima več doma. Tudi doma ne bodo rožice cvetele onim, ki ostanejo. Nov družabni red ali nered, tiha pokorščina ukazom in šikanam višjih in nižjih oblastnikov, skrivno nadziranje vseh korakov, besed in dejanj, pomanjkanje udobnosti in

IMEJMO ZAUPANJE V BOŽJO PREVIDNOST!

Razlogi nešteti duševnih stisk, mnogih bridkosti ter pogostnega malodušja so v našem premajhnem zaupanju v božjo previdnost. Ali navadno postopamo, kakor da bi vsa naša bodočnost zavisela predvsem od nas samih, čeprav je Jezus tako razločno povedal, da z vso svojo skrbjo ne moremo niti za malo podaljšati svojega življenja. Mi bi pa včasih hoteli celo Boga učiti, kako in kaj naj ukrene, da bo bolje. Seveda nam se zdi njegov način upravljanja prepočasen, a razen tega bi se hoteli preriti skozi življenje brez vsakega občutnejšega trpljenja. Naši človeški naravi bi kajpada najbolj ugajalo, ko bi se dalo na mehkih sedežih v avtomobilu pripeljati v nebesa. Zdravilne grenčice, ki nam jih Gospod pošilja, se nam čestokrat dozdevajo povsem nerazumljive in naravnost okrutne. Božji postopek se nam zdi včasih čisto nasproten naši pameti, a še bolj je nedostopen našemu srcu. Od tod tolike žalosti in razočaranja, tolika potrptost in malodušnost.

Poučna legenda

Prelepo razjasnjuje božjo previdnost sledeča legenda:

Gospod je poslal angela, smrti, da opravi svojo določeno nalogo.

biagostanja, na katero so se navadili pod zavezniki, in kar je najhujše, omejevanje našega versko-cerkvenega življenja, ki se je v pasu B začelo pojavljati še celo pred priključitvijo — vse to bo naše ljudstvo boleštno prizadelo. Marsikdo pereče: »Tega si pa nisem tako prdestaviljal. Če bi bil vedel!...«

Kdor misli, da bi vsega tega ne mogel prenesti in ga plašijo še slabe izkušnje ali groženje raznih terencev, mu ne bo nihče zameril, če oide. — Vsi pa naj premislijo, predno se odločijo za ta usodepolni korak, da v enakih težavah žive tisoči in milijoni naših bratov v Sloveniji, Hrvatski in Srbiji in tako zadostujejo božji pravičnosti s svojim trpljenjem. Če so oni zmožni nositi križ, zakaj bi naj mi pred njim masovno bežali? Več kot bo trpinov, tem bliže bo božje smiljenje, če bodo trpeli z Bogom in za Boga!

Katoliški Primorec se sprašuje predvsem, kaj bo z našimi otroki v brezbožnih šolah, ki nam jih komunistični režim prinaša.

To je najtežje vprašanje. Če se kdo umakne zato, da svoje otroke obvaruje pohujšanja in brezverstva, mu tudi tega ne sme nihče šteti v zlo.

Prav stori, ako utemeljeno upa, da mu jih tujina istotako ne izpriča. A tudi tej nevarnosti se da doma z globoko versko vzgojo in zglednim krščanskim življenjem staršev po naših primorskih družinah postaviti močan jez nasproti. Vsaj dokler se tudi družina ne zruši.

Ker upamo, da satanovo kraljestvo božjega kraljestva med nami vendar ne bo premagalo in da bodo odpadle le suhe in trhle veje od drevesa sv. Cerkve, zato svarimo pred VSAKO prenaplajeno odločitvijo.

Za svobodo Cerkve in vere, vesti in družine se bomo borili tudi v domači deželi in z veliko potrpežljivostjo in neuklonljivo vztrajnostjo tudi uspeli.

Toda ko se je angel vrnil pred prestol božji, se je pričel opravičevati. »Gospod, vse sem izvršil, kakor si mi ukazal; samo tisti bedni vdovi nisem mogel vzeti življenja. Ah, Gospod, ko sem zagledal to ubogo ženo vso zaskrbljeno in objokano na postelji, a ob njej ubopno jokati: dva mala dečka, tresoča se od mraza, lačna in slabo oblečena, me je sočutje tako nadvladalo, da nisem mogel izpolniti tvoje odredbe. Kaj bo s tema dvema revnima otročičema, če jima še mater vzamem? Kaj bosta revčka počela tako neobjeljena, majhna, slabo, zapuščenina? Usmiljeni Gospod, ali ne bi hotel spremeniti svojega sklepa?« — Namesto odgovora je Gospod velel: »Pojdi natanko na sredino Atlantskega oceana in tam se spusti naravnost navzdol v morskó globočino. Zagledal boš tam bel kameleček; tega mi prinesi — Ko se je angel vrnil s kamelem, mu je Stvarnik velel: »Razbij ga!« Angel je prelomil kamen — in glej, netri sta v vrtlini bila dva črvčka. — »Kaj misliš,« je vprašal Gospodar nebes in zemlje, »ali je vedel še kdo razen mene za ta dva črvčka? Jaz pa tudi za te dve bitji skrbim.« — Angel je razumel pouk. Izvršil je svojo dolžnost. — Bedna vdeva je umrla. Zapuščená dečka je občina name-

stila v sirotišče častnih sester. Oba sta postala vzorna duhovnika ter storila ljudstvu silno mnogo dobrega. Ko bi jima mati ostala živa, bi morda do tega nikdar ne prišlo.

Tako bi se morali mi z večjim zaupanjem prepustiti božjemu vodstvu, čeprav se nam zdijo božji načerti dostikrat povsem neumljivi in preveč irdi. Nikar se na svoje načrte in ukrepe preveč ne zanašajmo! »Če Gospod ne zida hiše, se zastoj trudijo oni, ki jo zidajo.« Prepustiti se božjemu vodstvu in popolnoma zaupati v božjo voljo ne pomeni zaslepljenosti, marveč je to najboljši in najpametnejši način za sigurno potovanje skozi življenje. Nespameten samovoljčez se izpreminja kot luna; zdaj rase zdaj upada, danes se smeje, jutri joče. Kdor pa v vsem soglašá z božjo voljo, ostane notranje miren, naj se zgodi karkoli; je stalen kakor sonce.

Oče je na krmilu!

Neka ladja se je znašla na morju ob nevihti. Vsi so zbegani tekali sem in tja, tarnali, jokali in kričali. Samo neki deček je spokojno, z vprav dostojanstvenim mirom o-

pozval vso to zmedo. — »Kako da se ti nič ne bojiš?« se je nekdo začudil. — »Moj oče je na krmilu«, jo odgovoril otrok samozavestno.

Naš Oče je na krmilu svetovnih dogajanj in našega osebnega življenja. Prav nič se nam ne more zgoditi brez njegovega pripuščenja. Niti en las nam ne bo padel z glave, ako on neče. Vselej bo on zaskal tok življenja, kakor bo prav.

Naša glavna skrb bodi, da vršimo božjo voljo in tako iščemo božjega kraljestva, vse drugo pa prepustimo skrbi nebeskega Očeta, ki dobrih otrok nikdar ne zapusti.

Dokler je sv. Peter mislil samo na Jezusa, je hodil po vodi; čim pa se je začel pomišljati in se je zbal, se je začel potapljati ter zavpil: »Gospod, reši me!« Jezus mu je podal roko in ga pograjal: »Malovernež, zakaj si dvomiš!« — Tako tudi mi padamo v malodušje ali celo člup, ker imamo premajhno vero in preslabotno zaupanje. »Saj je vendar na krmilu naš Oče, ki je tako mogočen in dober... Saj nam je Zveličar izrečno naročil: »Zaupajte, jaz sem premagal svet!«

SVETOGORSKI SPOMINI

Nepotrebni romarji

Danes se bojim, da bom hud. Pisati mislim o nekaterih — nepotrebni romarjih. Ne o vseh, ko jih je toliko vrst, le o nekaterih.

1. *Politični romarji* ali patrijotični romarji. To je nova rastlina, pa hudo strupena. Na Marijo so pozabili. Patria jim je bila vse. Ti so prihajali v velikih gručah in skupinah, pa čudno oblečeni. Ali naj se romarji umaknejo? Ali naj se stara posestnica Marija odstrani pred vsiljivci? Ali ne bi mogli kam drugam? Bog daj, da bi teh romarjev več ne bilo!

2. *Jedeži, piježi, vpiježi.* Nove besede, ki naj kažejo, kako se mi vsi ti grdi zdé. Na Sv. goro jih res ni treba. Koliko pohujšanja napravijo! Kako motijo prave romarje. Vse, kakor so se doma navadili, tako delajo še na božji poti. Treba torej, da se doma drugače navadijo. Naj že enkrat spoznajo, da jim je vse to le v šramoto in škodo. Naj se vsaj malo pokristjanijo. Poganov na Sv. goro ni treba!

3. *Mladi in mlade,* katere prižene na Sv. goro lahkomišljenost in poželjivost pod hinavskim plaščem pobožnosti. Tu bi imeli odločilno besedo krščanski očetje in krščanske matere. Ali jih je še kje kaj? Res pravih krščanskih staršev? Če bi bili, bi bil mladi rod drugače vzgojen.

Štiristoletnica božje poti

Štiristoletnica božje poti na Sv. gori je prinesla razne slovesnosti. Tako so n. pr. takrat prinesli Marijino podobo v Gorico, kjer je bila potem izpostavljena v veliki cerkvi. Tu so se ves čas vrstile pobožnosti. Marsikdo je prišel v veliko cerkev, da je pred Marijino podobo toliko pobožneje molil, ker jo je mogel gledati tako od blizu.

Procesijska nazaj je privabila množice ljudstva. Kako so se skušali, da bi Marijo bolj slovesno proslavili!

»Klepce slovesnosti na Gori so bile zopet kar moč sijajne.

In velika romanja z vseh strani med letom so pač pričala, da Marija svoje je sebi vleče. Takrat se je dalo priti tudi od vzhodne strani, odkoder se sedaj ne sme. Marsikateri takratni romar od tam je že pokopan.

Velika novost za imenovano štiristoletnico je bila »Svetogorska Kraljica«. Z mnogimi težavami se je

porodila, pod skrbnim varstvom P. S. je uboga izhajala in pred koncem leta jenjala na veselje mogočim, na žalost ponižnim.

Seveda so bili proti temu listu in se veselili njegovega konca tudi tisti Slovenci, ki stavijo narod na prvo mesto — in potem čisto narod, vero in Boga zapravijo.

Zaslužni možje

Velike zasluge za Sv. goro ima že mnogo let gvardijan p. Viljem Endrizzi, ki je zlasti veliko storil, da se je svetogorska štiristoletnica tako sijajno obhajala. Temu patru gre tudi čast, da se je dobro naučil slovenščine in da je vedno skrbel tudi za duhovno potrebo slovenskih romarjev. On je izposloval v Rimu tudi dovoljenje za »Svetogorsko Kraljico.«

Vsa leta po prvi vojni je veliko delal v spovednici zlasti p. Sofronij Kozlevčar.

Posebno priznanje gre tudi p. Teofilu.

Medtem so se pa tla rahljala za seme novodobnih grozot. Dülmonška zamaknjenka Katarina Emmereich, kako si že rekla? »Slišala sem, da Lucifer mora biti odklujen za nekaj časa, 50 ali 60 let pred letom 2000, če se ne motim.« — »Ona ti bo glavo strla in ti boš njeno peto zalozovala« se pa bere v najstarejših bukvalih svetega pisma že več tisoč let.

Pastirček je izšel

De Valera brani nadškofa Štepinca

Irski ministrski predsednik De Valera je izjavil v parlamentu, da je izročil protestno noto, katero je zbornica ou bila v preteklem novembru in v kateri protestirajo zaradi obsodbe mons. Štepinca, vsem državam, s katerimi je Irski v diplomatskih odnosajih. De Valera je pristavil, da bo vložil še nove proteste, če bodo potrebni.

Italijanski verniki branijo čast svetega očeta

Nesramna gojja, katero so sprožili nekateri ital. listi zoper sv. očeta in duhovščino, je izzvala po vsej Italiji neštevilno protestnih zborovanj. Včasih so to resnične ljudske manifestacije, ki privabijo stotisoče udeležencev. Navadno se vršijo na prostem, ker je težko kje tako velika cerkev, da bi mogla sprejeti

SALOMONOVA RAZSODBA

K modremu Salomonu sta prišli dve ženi, naj razsodi spor med njima. Obe sta živeli v isti hiši, spali v isti sobi. Obe sta imeli istočasno dva dečka. Ena je v spanju po nesreči svojega otroka zadušila. Ker je bila noč, je zamenjala svojega mrtvega otroka z živim dečkom svoje sosede.

Zjutraj se obe zbudita. Ena najde mrtvega otroka poleg sebe, druga ima živga. Teda ko nesrečna mati belj natančno ogleduje mrtvega dečka, spozna, da to ni njen otrok. Tedaj zahteva nazaj svoje dete, ali ona druga noče priznati, da je mrtvi otrok njen. Zato gresta pred Salomona s prošnjo, naj on razsodi, čigav naj bo živi otrok. Tedaj reče Salomon: »Prinesite meč!« Prinesejo ga. »Sedaj razsekajte otroka na dvoje in dajte vsaki polovico.« Neprava mati reče: »Tako je prav, ne tebi ne meni. Razseka naj se!« Prava mati pa, ki je bil otrok njen, se razzalosti in odvrne: »Dajte raje njej otroka živega, kakor da bi ga umoril.« In Salomon razsodi: »Tej zadnji dajte otroka. Ta je njegova mati.«

Po treh tisočletjih se je podobna pravda ponovila. Dve materi sta se prišli pripravat za otroka. Otrok je naša Primorska; materi sta Jugoslavija in Italija, modri Salomoni so bili »stirje veliki« v Parizu. Obe, Italija in Jugoslavija sta vpili v Parizu: »Primorska je moja!« Stirje »Salomoni« pa so razsodili: »Razseka naj se Primorska in naj se da vsaki kos. Glava, Trst pa naj bo »svoboden.«

Svetopisemski otrok je imel mater, ki se ga je usmilila. Primorska ni našla usmiljenja. Zato so te dni sedli in podpisali: »Umre naj Primorska, razseka naj se!«

Da so v to privolili »stirje modrijani«, se ne čudimo, saj otrok, Primorska, ni njihova. Da hočeta na to pristati Italija in Jugoslavija, tega ne razumemo. Ali more mati podpisati smrt svojega otroka? Za Primorsko vsi vemo, da pomenijo nove meje gospodarsko smrt, polom, uboštvo, vsestransko trpljenje. Končno pomenijo tudi v narodnem oziru počasno umiranje za Italijane in Slovence.

Vsled tega se nam zdi, da se obe prizadeti državi Italija in Jugoslavija v interesu nas Primorcev ne smeta odreči nadaljnemu iskanju rešitve mirnim potom.

Gotova stvar je, da stoprocentno ne bo mogoče zadovoljiti ne jugoslovanskih ne italijanskih nacionalnih — še manj pa pretiranih nacionalističnih teženj.

Zato bi se morala upoštevati predvsem resnična volja prizadetih Slovencev, Hrvatov in Italijanov v Julijski krajini. To voljo bi lahko izrazili v tem stavku:

Vsem tem narodom naj se ustvari možnost pravičnega in svobodnega narodnega sožitja, gospodarske čvrstosti in predvsem varnost pred katerim koli nasiljem, da ne bo treba nikomur bežati po svetu.

take množice. Med največje in najbolj uspele tako manifestacije moramo šteti tisto, ki se je vršila v Neaplju zadnje nedelje januarja. Udeležilo se je več kot sto tisoč ljudi z županom na čelu, ki je imel na množico tudi lep nagovor.

Katoličani v kitajskem parlamentu

Med dva tisoč poslancev kitajskega parlamenta je tudi 15 katoličanov. Med njimi je Ju-Pin, nadškof v Nankingu, ki zastopa Mandžurije, svojo rojstno domovino.

OKNO V SVET

NAMESTNIKI ZUNANJH ministrov za mirovno pogodbo z Avstrijo so zasliali avstrijsko delegacijo. Ta zahteva neodvisno Avstrijo v mejah, ki jih je imela v letu 1937, lastno vojsko in odpoklic vseh zavezniških čet s svojega ozemlja. Dela namestnikov še precej hitro napredujejo.

V **ITALIJI** je po 13 dnevih pogajanjih med strankami sestavil De Gasperi novo vlado. Zunanji minister je postal grof Storza, že star diplomat. V vladi so zastopane tri močnejše stranke: demokršćanska, socialistična in komunistična.

KOMISIJA ZA CLOVESKE PRAVICE se je te dni pečala z različnimi pritožbami, ki so ji bile dostavljene od zasebnikov ali od različnih združenj. Takih pritožb je komisija dobila že okrog enatisoč. Znamenje, da smo še daleč od zapovedi Gospodove: Ljubi svojega bližnjega kot samega sebe. — Tej komisiji načeluje g. E. Roosevelt, vdova pok. predsednika ZDA.

POLJSKA Mikolajevskova kmetiška stranka je v nevarnosti, da se vsled zadnjih volitev razcepi. Podpredsednik stranke Niczeko hoče namreč spraviti in sporazum z vlado in čim hitreje.

POGAJANJA med Anglijo in Egiptom glede egiptovske samostojnosti so se razbita zaradi vprašanja Sudana, ki naj bi se po željah Egipta priključil njemu, medtem ko bi Anglija hotela dati Sudancem možnost, da se sami odločijo, kam hočejo spadati.

PALESTINSKA KONFERENCA se je zopet začela v Londonu. Odgovorili so jo v oktobru 1. l., ker se bila nasprotja med Arabci in Judi prevelika. Bevin je izrazil, da je to zadnja poskušnja za spravo med obema narodnostima. Tudi sedaj je malo verjetno, da bi prišli do srečnega zaključka.

Arabi se upirajo vsaki delitvi Palestine v dve državi, arabsko in hebrejsko. Zmernejši Judje bi bili za delitev na arabsko in hebrejsko Palestino, judovski skrajnejši pa hočejo celo Palestino zase. Vse ali nič, je njih geslo. Nazadnje bodo morali le ZN vzeti zadevo pred svoje razsodišče.

V **GRCIJI** se zbira preiskovalna komisija ZN, da preišče obmejno pomoč sosednjih držav grškim gerilcem. Tudi Jugoslavija je poslala svoje zastopnike k tej komisiji. Grki so jim po večjem obotavljanju le dali dovoljenje za vstop v svojo državo.

V **JERUZALEMU** so judovski teroristi ob belem dnevu ugrabili bančnega uradnika, bivšega angleškega majorja Collinsa. Polietija mrzlično zasleduje zločince in išče kraj, kjer bi bil ugrabljeni major zaprt. — V Tel-Avivu pa so odvedli iz uradne sobe sodišča angleškega sodnika Windhama in ga odpeljali z avtom neznanokam. Oba so vsled groženj angleškega guvernerja izpustili.

SVEDSKI PRINC Gustav Adolf je ob nesrečnem padcu letala pri Copenhagun dne 26. 1. zgubil življenje. Vseh 22 oseb, ki so se vozile z istim letalom, je dobesedno zgorelo, tako da se le s težavo ugotovili prinčevo truplo.

NOV VAL MRAZU IN SNEGA je zajel Evropo. Tudi v Italiji imajo po nekaterih krajih čez meter snega. Se celo v gorskem Rapallu so po 18 letih dobili belo odejo. Anglija je globoko zasnežena, v pokrajini Kent je snega tudi do 3 metre. — Zračna plova čez Sredozemlje je ustavljena zaradi vetrov in zasneženih letališč.

ANGLEŠKI POSLANEC Maclean je sprejel nalogo vlade, da sestavi in vodi angleško komisijo, ki bo skrbela za begunce v Italiji.

V **FRANCIJI** bodo preuredili 800 lokomotiv na bencinski pogon in računajo, da bodo s tem prihranili čez milijon ton premoga.

ČESKOSLOVASKA išče v Italiji kmetijske delavce za obdelovanje svojih zemljišč.

Velika izguba za Cerkev

V Kanadi so pretekli teden pokopali kardinala Rodrigueza Villeneuvea, ki je nenadoma umrl v Kalforniji, kamor se je šel zdraviti. Pok. kardinal je bil nadškof v mestu Quebec. Ministrski predsednik King je izjavil, da smrt kardinala Villeneuvea pomeni veliko izgubo za kat. Cerkev v Kanadi. Pogreb se je vršil zelo preprosto, ker je pokojni sam tako želel. V oporoki je zapisal: »Ker sem sin delavca, naj bo moj pogreb tak, kot se za delavskega sina spodobi.«

Domače novice

GORICA

Slovenska dekliška Marijina družba je v nedeljo 2. II. spet nudila svojim članicam in prijateljcem prav lepo domačo prireditev. Slišali smo nekaj zelo lepih narodnih in umetniških, lažjih in težjih pesmi in videli par kratkih, med drugim tudi šaljevih prizorov s socialno poučno in vzgojno vsebino. Med udeleženci je bilo tudi precej otrok, ki ponesejo v življenje glavno misel te prireditve: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!«

Razveselljivo je, da ima Marijina družba toliko prijateljev, ki cenijo in podpirajo njeno vzgojno delo med goriškimi dekleti.

Vrlim starejšim, mlajšim in najmlajšim pevkam, igrkam in deklamatorkam smo hvaležni za lepo veselje, ki so ga nam pripravile, in jim ključemo: *pogumno naprej po Marijini poti, ki je pot kreposti in svetega veselja!*

Sv. Blaž nam je prinesel veliko snega. Mi bi pa rajši videli, da bi postalo vendar že topleje in da bi nam nebeške zatvornice dale toliko dežja, da bi se nehale vedno občut-

nejše omejevanje dobave električnega toka.

Komaj smo to napisali, je prišel že tudi dež — in z njim brozga.

SOLKAN

Preteklo nedeljo se je poslovil od nas bivši gospod župnik msgr. Božo dr. Kjačić. Zvestim vernikom naše župnije je težko to slovo, kajti msgr. Kjačić je bil zelo dober dušni pastir. Žal jim je, da mu bodo dogodki zadnjih let zapustili grenke spomine na Solkan. Tudi g. kaplan Končan, ki je moral pred kratkim zapustiti našo duhovnijo zaradi neverjetno popačenega pojmovanja nalog katoliškega duhovnika in dolžnosti vernikov do njega, se bo ob misli na Solkan gotovo vedno spominjal na Gospodovo besedo: »Če vas v katerem kraju ne sprejmejo, otresite si prah z obuvla in pojdite drugam!«

Prezvišeni gospod nadškof je pa sklenil, da se bo zase in za svoje duhovnike maščeval nad nami na ta način, da nam pošlje za župnega upravitelja enega najboljših slovenskih duhovnikov, spiritala v goriški bogoslovnici dr. Franca Močnika. Ta gospod je služboval najprej v Črnom vrhu, nato v Vrtojbi in pred imenovanjem za duhovnega vođe v semenišču v goriški stolnici kot vikar. Povsod so ga verjeli zelo cenili in ljubili. Upajmo, da bomo spoštovali in ljubili vsaj tega vzornega duhovnika vsi, tudi tisti solkanski verniki, ki so v zadnjih letih postali mlačni in so skoro pozabili, kaj se pravi biti otrok katoliške Cerkve. — Spoštovanje do božjih poslancev nam bo prineslo blagoslov. — Naša vas mora priti madeže zadnjih let in si spet pridobiti ugled poštene kršćanske duhovnije!

MIREN

V soboto 1. II. je na mirenem zapanstvu v kleti eksplodiral petkanski stroj, ki ni povzročil nobene smrtno žrtve, pač pa veliko škodo in grozno paniko med tistimi, ki so se nahajali v poslopu. Neka bomba se je razpočila tudi pred goriško nižjo gimnazijo v ulici Randaccio. Bajse se je nahajala ne nekem vozu.

V naši deželi ni in noče biti miru in med domačimi novicami bi lahko vsak teden zabeležili kako stvar, ki bi pričala, da nasilje še ni zapustilo Julijske krajine. Od tu in tam nam poročajo, da se izvaja nasilje tudi nad tistimi, ki bi radi zapustili svoj dom, ker se ne čutijo varne pred strastnimi političnimi nasprotniki, čeprav jim niso nič hudega storili.

ZVU še ni našla zdravila za ljudi, ki se nasilju ne marajo odpovedati in imajo strahovanje za edino pot, po kateri morejo priti na oblast, in za edino sredstvo, s katerim se potem skušajo na oblasti tudi ohraniti.

Med vladarji, ki so bili po zadnji vojni v Evropi vrženi s prestola, je tudi kraljica DEMOKRACIJA. Zdaj jo vozijo okrog v sramotnem plašču kakor nekoč Herodovi hlapi Kristusa — in se iz nje in svobodoljubnih narodov le norčujejo.

Podržavljenje zasebne lastnine — povojni mit

Mit je pripovedka o bajnih bitjih. Mite so imeli stari narodi, imajo jih pa tudi moderni. Nemški nacisti so imeli svoj mit o izvoljenosti nemškega plemena. Tudi danes imajo narodi svoj mit, bajno bitje, od katerega pričakujejo rešitve vseh težav in problemov poveljnega sveta. Ta mit se imenuje nacionalizacija ali podržavljenje zasebne lastnine. Tukaj vidi današnje človeštvo svoje rešitve. Dejstva naj govorijo.

V sovjetski Rusiji je socializacija že davno izvršeno dejstvo. Drugi narodi so se po koncu drugi svetovni vojni takoj vrgli za sovjeta, da tudi sami izvedejo podržavljenje zasebne lastnine, da stopijo na pot gospodarskega socializma. Lani so izvedli ali vsaj začeli izvajati socializacijo v naslednjih državah: na Poljskem so izvedli agrarno reformo in podržavili industrijo. Na Češkem so tudi podržavili velik del zasebne industrije. Avstrijski parlament je izglasoval zakon o podržavljenju podjetij. Ogrski parlament prav tako. Romunija sledi. V Jugoslaviji so odobrili zakon o nacionalizaciji privatnih gospodarskih podjetij.

Jugoslaviji sledi v vsem Bolgarija, a bolj previdno.

V Nemčiji so v onem delu, ki ga ima zasedena Rusija, izvedli agrarno reformo, podržavili industrijo, vsaj velik del, kar je niso odnesli na račun vojne odškodnine. V Franciji so začeli s socializacijo pri nekaterih veleindustrijah in bančnih podjetjih. Novi parlament bo gotovo izglasoval nova podržavljenja. V Italiji niso še začeli s podržavljenjem zasebne lastnine, ker morajo prej izdelati novo ustavo. Toda tri največje italijanske stranke imajo na programu agrarno reformo in socializacijo v večji ali manjši meri. Anglija sama, zibeika in trdnjava kapitalizma, je s sedanjim laburističnim vladom odločno začela s politiko podržavljenja. Podržavili so narodno angleško banko in premogovno industrijo. V načrtu imajo podržavljenje še drugih pod-

Gorica je zadnja

Ital. komunistično glasilo »Unità« je pobiralo podporo po vseh ital. mestih. Gorica je med njimi zadnja. Podpisala je 780 lir. Kako to? Ali Gorica ljubi morda Tita bolj kot Togliattija? Morda pa ne da veliko ne na enega ne na drugega.

Proizvodnja električnega toka

Proizvodnja lokalnih central je padla v izredni meri. Tako centrala Dobarja, ki ima inštalirano jakost 30.000 kW, proizvaja v teh dneh le 6000 kW in centrala Plave, katere inštalirana jakost je 16.000 kW, proizvaja samo 3044 kW.

Petorica central na »Canale Dactri« in sicer Fogliano, Redipuglia, Ronchi, Anconetta in Tržič, je kar blokirana od ledu, tako da te centrale ne morejo več delovati od 5. januarja.

jetij. Vsega skupaj mislijo podržaviti 20% celotne industrije.

Lahko rečemo, da je povojna Evropa stopila odločno na pot socializacije. Evropi bo prav gotovo sledil polagoma ostali svet. Morda tudi Amerika sama.

Kaj pa je socializacija?

Socializacijo imenujemo tisti sistem gospodarstva, ko se večji ali manjši del zasebne lastnine podržavi, to se pravi, da postane last države, oziroma celokupnega naroda. Pri nas se je za tako lastnino udomačil izraz »narodna imovina«. Podržavljena zasebna lastnina postane narodna imovina.

Kaj iščejo v socializaciji?

Odpomoč zoper kapitalizem. V kapitalističnem sistemu je šel dobiček vedno le lastniku kapitalistu. S socializacijo pa hočejo doseči, da bi dobiček ne šel več v korist samo nekaterih, temveč vseh. Zato naj bodo industrijska in druga podjetja last družbe, narodna imovina. Prav tako naj bo tudi zemlja skupna last.

Nevarnosti socializacije

Ali prinaša socializacija dobroto, ki jih od nje pričakujejo? Po socialnem nauku Cerkve moramo razlikovati dve vrsti socializacije: popolno in delno. Popolna socializacija je ista, ko se vsa podjetja ali skoraj vsa podržavijo. Delna pa je tista, ko se samo nekatera podjetja in industrije podržavijo, ostale pa se še naprej pustijo zasebnikom. Delna socializacija utegne biti koristna in potrebna. Popolna socializacija, kakor so si jo zamislili socialisti in komunisti, pa ne more prinesiti sreče in pravega blagostanja, ker se sprevrže v državni kapitalizem ali kolektivizem. Sv. oče je takole poučil katoliške delavce: »Kršćanske organizacije pristanejo na podržavljenje samo takrat, kadar to zahteva resnični skupni blagor, to se pravi, kadar je to edino uspešno sredstvo, da se odpravi zloraba ali pa prepreči zapravljavanje produktivnih sil države... V vsakem slučaju pa priznavajo, da se podržavljenje ne sme izvršiti brez primerne odškodnine.«

Prav tako je sv. oče opozoril katoličane v Franciji, ko so imeli letos socialni teden, na nevarnosti socializacije. Nekateri so razumeli, da je sv. oče obsodil podržavljenje zasebne lastnine kot tako, pa ni res. Papež je le ponovno poudaril, da podržavljenje ne sme iti predaleč, da ne zapademo novemu kapitalizmu, državnemu kapitalizmu, ki se more vzdržati le z diktaturo.

Nadaljevanje sledi

Več luči!

Človek ima razum, da spozna va resnico. V današnji zmedini prideš do resnice, ako ne bereš stalno katoliškega lista. Torej napravi svojo dolžnost!

Odgovorni urednik
msgr. ALOJZIJ NOVAK
Tisk. G. Lucchi - Gorica
Tiskano z dovoljenjem A. I. S.

Hlapec Ferjan

Neki lovec na gamse na nasprotnem hribu je videl nesrečo na Kozlovem rogu in zdelo se mu je, da je zaslial tudi smrtni krik. Lovcu je zastala kri po žilah pri tem groznem prizoru. Nekaj časa se od strahu ni mogel ganiti z mesta. Poslušal je napeto v smeri proti kraju nesreče, a bilo je tiho kot v grobu. Seveda, oba ponesrečenca sta zletela najmanj petdeset sežnjev globoko in pri takem padcu je človek pač desetkrat mrtev. Šele po daljšem presledku se je mogel lovec znebiti groze, ki ga je prevzela, in počasi lezti proti peščenim grižim pod Kozlovim rogom, kjer je menil, da dobi obe trupli. Toda ko je dospel do peščenega drečja, ni mogel vkljub najpazljivšemu iskanju najti nobenega sledu o ponesrečencah. Vzel je v roke svoj daljnogled in se oziral po skalnatih čerch. Hipoma se je začel tresiti. Gori med dvema ostrima pečnima je bilo vdeto grozno razmesarjeno truplo in ga je polovico viselo čez skalno steno — po čbleki sodeč je bil kak tujec. Sedaj ga je videl tudi s prostim očesom, nekako kot zvonik vrško je visel mrtvec. Drugi ponesrečenec je moral pač biti v kakem

breznu za skalo. Sedaj ni imel obstanka lovec na tem groznem kraju. Odbital je dol v vas, kolikor naglo so ga le mogle nositi noge. Spodaj je pripovedoval ves zasopljeno, da sta padla s Kozlovega roga dva planinca najmanj petdeset sežnjev globoko in da ležita mrtva v skalnatem prepapu. To sta mogla biti samo Ferjan in Mariborčan. Kot bi jo veter raznesel, se je razširila vest po vseh Poljanah. Ljudje so se zgrozili nad nesrečo, mnogi so zavbavljali čez bedastega tujca, drugi so pomilovali uboga Ferjana. Ko je zvedela Rozka pri Grozdu o žalostni novici, je obledela in se nekoliko stresla; toda popoldne je bila že čisto pomirjena in je hladno klepetala z nekaterimi vodniki o vsodni poti v planine. Čez eno uro po dospelih vesti o nesreči se je podala truma mož z vrvmi, drogji, nosilnicami in rjuhami na pot proti Kozlovemu rogu. Može so imeli žalostno dolžnost, da pokopljejo trupli ponesrečenec. Medtem ko so počasi stopali v hrib, je ječal z zvoničami na Poljanah navček z žalostnimi glasevi.

Na Kozlovem rogu pa le ni ostalo povsem tiho. O prvih popoldanskih urah se je razleglo iz skalnih globeli zamolklo stokanje. Pozneje

je bil glas močnejši in se je slišal zdaj kot tuljenje, zdaj zopet kot klicanje na pomoč, čudno in počastno, kot bi klicel duh iz večnosti: »Hohohoj! — Joj!« Na prečni strani Kozlovega roba visoko gori na belem snežnem zametu se je gibalo nekaj živega — bil je Ferjan. Kot po čudežu je bil ubogi mladenc otet pred ledenim smrtnim žrelom. Ko je zletel s tujcem in zaslial grozno smrtno vršanje, je občutil še silen sunek, nato pa je zgubil zavest. Ta sunek mu je bil v rešitev. Močno napeta vrva, s katero je bil navezan na tujca, je oplazila z vsilo po ostrem skalnatem robu, ki jo je kot nož prerezal na dvoje, in medtem ko je padel Mariborčan na česno še za mnogo sežnjev globlje v skalni prepad, je vrglo Ferjana na levo v stran na snežni zamet, ki so ga vetrovi nametali na kup za moža na visoko. Tam je oblašal Ferjan nezavesten, pa brez poškodb. Po dolgem času se je prebudil iz omedlevice. Nič ni vedel, kje in je, in je občutil hude bolečine na bokih. Na levi roki je imel globoko prasko, ki je morala močno krvaveti, kajti sneg je bil naokrog ves rdeč. Sedaj je zapazil pretrgano vrvo in počasi se je začel spominjati, kaj se je zgodilo. Ni si upal so-

ganiti, le vrvi, ki mu je bila tako tesno zadržana okrog ledij in ga v živo rezala, je previdno razvezal, potem pa je zopet omahnil nazaj na sneg na pol v omotici. Zdal se je ga je prevzela groza nad strašno nevarnostjo, ki mu je pretela. Čin boji živo si jo je predstavljal, tem bolj se je tresel — kar mraz ga je spreletal okrog srea. V svoji stiski je začel glasno stokati in ječati. Ko je zopet zaslial človeški glas — svoj lastni glas — ga je prevzela neizrečena bridkost, tako da je moral glasno jokati. Ni si mogel razložiti, kakšna bolečina je to in kako je nastala, in vendar je čutil, da ga boli močno in bridko. Zgubil je tudi ves pogum, tako da se ni ni ni ogledal naokrog, kako bi mogel priti iz tega groznega kraja. Zato je začel glasno vpiti in klicati na pomoč. Toda na vse njegovo klicanje ni bilo nobenega odziva, le od mrzlih, silnih gor je valdo odmevalo. Čez nekaj časa je opazil, da ima svojo potno torbo še na hrbtu. Bilo je v njej še kos prekaženega mesa in celo steklenica z vinom je ostala cela. Ferjan se je okrepčal in tedaj se mu je znova vrnil pogum in hrepenenje po življenju. Dvignil se je pokonci in si pretegnil ude. Čeprav je čutil nekaj

bolečin v sklepih, je vendar takol spoznal, da ni nič zlomljeno ali izvunjeno in da se lahko z lastno močjo poskuša rešiti. Previdno se je skobacal na skalnat greben. Od tam je videl na levo kamnito drčo, skozi katero bi mogel zlaziti navzdol in priti do grušč.

Ta je vodila na desno tja čez do grušč, odkoder ni bilo več težavnosti priti navzdol. Ferjan je napravil že večkrat še nevarnejše poti in ker je zaupal zopet sam vase, je šel naglo, toda previdno po pečevju. Počasi se je drsal navzdol po drči, zlesel nato čez skalni greben in je stal sedaj na peščenih grižih — bil je rešen. Precej naglo je stopal zdaj po melini dol proti zeleni planoti. Sedaj se je zavedel tudi svoje vodniške dolžnosti. Čeprav je bil razsrjen na brezvestnega samomorilca, ki ga je hotel s seboj vred potegniti v smrt, je vendar moral čim prej naznaniti v vas o nezgodi, da poiščejo ponesrečenca, ki se je brez dvoma ubil, in pokopljejo njegovo truplo. Ko je prišel na spodnjo planino, ga je srečalo moštvo, ki je bilo na poti, da poišče njega in tujca. Može so se nadvse zvali.

»Za božjo voljo, kaj si ti tukaj?« je zavpil nekdo; »in zvonil ti je že mrtvaški zvon!« (Nadaljevanje)